

ภาคใต้ของประเทศไทย

การนำเข้าร่วมและการใช้เด็กโดยกลุ่มติดอาวุธ

CHILD SOLDIERS
INTERNATIONAL

Child Soldiers International
(ชาวยด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล)
9 Marshalsea Road
London SE1 1EP
United Kingdom

โทร: +44 (0) 20 7367 4110
โทรสาร: +44 (0) 20 7367 4129
info@child-soldiers.org
ผู้อำนวยการ: ริชาร์ด คลาร์ก (Richard Clarke)
www.child-soldiers.org

Cross Cultural Foundation
(มูลนิธิผสานวัฒนธรรม)
111 Soi Sitichon
Suthisanwinichai Road
Samsenok
Huaykwang, Bangkok 10310
Thailand

โทรศัพท์: +66 2 6934939
ผู้อำนวยการ: พรเพ็ญ คงขจรเกียรติ
www.voicefromthais.wordpress.com

ภาพปก: เหล่าเด็กในการเดินขบวนเพื่อเรียกร้องให้ทหารถอนกำลังพิเศษออกจากจังหวัดยะลาในปี พ.ศ. 2550

ชื่อเดิมของชาวยด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล (Child Soldiers International) คือพันธมิตรเพื่อยุติการใช้ทหารเด็ก (Coalition to Stop the use of Child Soldiers) ชาวยด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลเป็นองค์กรสากลเพื่อการวิจัยและสนับสนุนสิทธิมนุษยชน โดยมีเป้าหมายที่จะหยุดยั้งและป้องกันการเกณฑ์เด็กเป็นทหารและใช้เด็กเข้าร่วมสงคราม (เด็กชายและเด็กหญิงที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี) รวมถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นๆ อันเป็นผลมาจากการเข้าร่วมกลุ่มหรือกองกำลังติดอาวุธ องค์กรมีจุดประสงค์เพื่อการปลดปล่อยทหารเด็กจากกลุ่มหรือกองกำลังติดอาวุธ และช่วยให้เด็กเหล่านี้สามารถกลับไปใช้ชีวิตแบบพลเรือนตามเดิม รวมถึงเอาผิดผู้ที่เกณฑ์และใช้เด็กทางทหาร ชาวยด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลสนับสนุนการยึดมั่นต่อพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (OPAC) ในระดับสากล

สัญลักษณ์ของชาวยด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหมายเลข 2590778

มูลนิธิผสานวัฒนธรรม (Cross Cultural Foundation: CrCF) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2545 โดยทำงานเกี่ยวกับความยุติธรรมและการป้องกัน ส่งเสริม และตรวจสอบสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย มีหลักปรัชญาและกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างสิทธิมนุษยชนให้เข้มแข็งและปฏิรูประบบยุติธรรมอย่างยั่งยืนทุกภาคส่วนของสังคม โดยร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ เน้นให้ความสำคัญกับคนชายขอบ เช่น ชนกลุ่มน้อย คนไร้รัฐ แรงงานต่างด้าว และเหยื่อของความขัดแย้ง

ภาคใต้ของประเทศไทย
การนำเข้าร่วมและการใช้เด็กโดยกลุ่มติดอาวุธ

เนื้อหา

1.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	3
2.	ขอบเขตและวิธีวิจัย	5
3.	ความเป็นมา	5
	3.1. ประวัติความขัดแย้งด้วยอาวุธ	5
	3.2. กลุ่มต่อต้านติดอาวุธในภาคใต้ของไทย	6
4.	การเข้าร่วมกลุ่มติดอาวุธของเด็ก	9
5.	แรงจูงใจในการเข้าร่วมกลุ่มติดอาวุธ	10
6.	วิธีการเข้าร่วม	11
	6.1. การระบุและวิธีคัดเลือกผู้เหมาะสม	11
	6.2. กระบวนการปลูกฝังความคิดและการอบรม	12
	6.3. การใช้ผู้เข้าร่วมที่อายุต่ำกว่ากำหนด	13
7.	การสนองตอบต่อปัญหาการนำเข้าร่วมและการใช้เด็กของกลุ่มติดอาวุธ	15
8.	ข้อผูกพันภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ	17
9.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	19

1. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2557 ปัญหาการแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนใต้กำลังย่างก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่สอง ความตึงเครียดทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และศาสนาระหว่างชาวมลายูมุสลิมซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่กับรัฐไทยได้ฝังรากลึกมานานนับศตวรรษ ความรุนแรงนี้ไม่เพียงแต่ไม่ได้ทุเลาเบาบางลง แต่ดูเหมือนกลับทวีความรุนแรงมากขึ้น

นับตั้งแต่ความรุนแรงปะทุขึ้นในเดือนมกราคมปี พ.ศ. 2547 กลุ่มติดอาวุธได้โจมตีเจ้าหน้าที่ความมั่นคงและเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นพลเรือน ประชาชนชาวพุทธ และชาวมุสลิมในท้องถิ่นที่สงสัยว่าให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จนถึงปัจจุบันมีผู้เสียชีวิตไปมากกว่า 6,100 คน และบาดเจ็บอีกกว่า 11,000 คน โดยส่วนใหญ่เป็นพลเรือน ซึ่งรวมไปถึงผู้หญิงและเด็ก เด็กๆ ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงอื่นๆ อีกมากมาย รวมถึงการโจมตีโรงเรียน ครูถูกสังหาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาการสอนในพื้นที่

งานวิจัยโดยชาวด็ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมแสดงให้เห็นว่า เด็กอายุเพียง 14 ปี ได้เข้าร่วมและถูกนำไปใช้โดยกลุ่มติดอาวุธในภาคใต้ของประเทศไทย ในเดือนธันวาคม 2013 พบว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี อยู่ในฝ่ายกองกำลังของแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปาตานี (*Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani* หรือ BRN) ซึ่งเป็นกลุ่มต่อต้านติดอาวุธกลุ่มสำคัญ ชาวด็ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมได้สัมภาษณ์อดีตสมาชิกและสมาชิกปัจจุบันของกลุ่มติดอาวุธ 26 คน ซึ่งมีอย่างน้อย 13 คนที่เข้าร่วมขบวนการขณะที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ในจำนวนนี้มีเด็กอยู่ 5 คน ซึ่งได้เข้าร่วมในช่วงปี พ.ศ. 2554-2555 ในจังหวัดนราธิวาสและยังคงปฏิบัติการให้กับกลุ่ม BRN ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2556

การเข้าร่วมกับกลุ่ม BRN นั้นเกิดจากปัญหาความอึดอัดคับข้องใจและการไม่ได้รับความยุติธรรมที่สั่งสมมานาน และตามพันธกิจทางศาสนาซึ่งเชื่อว่าจะต้องต่อสู้กับกลุ่มที่เป็นตัวแทนหรือให้การสนับสนุนรัฐบาลไทย การนำเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าไปร่วมปฏิบัติการกับกองกำลัง BRN เป็นไปด้วยความสมัครใจ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากแรงกดดันของชุมชนและความรู้สึกเป็นพี่เป็นน้องกันของชุมชนมลายูมุสลิม ประกอบกับความโกรธแค้นต่อการปราบปรามของรัฐและการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เด็กส่วนใหญ่ที่เข้าร่วม BRN มักได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ดูต้นทางและดูความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ความมั่นคง นอกจากนี้ งานวิจัยของชาวด็ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมยังพบหลักฐานว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เข้าร่วมปฏิบัติการต่อสู้ที่มีการใช้อาวุธ อีกทั้งยังทำหน้าที่ช่วยเหลือด้านต่างๆ เช่น เป็นสายข่าว

เช่นเดียวกับคนอื่นๆ ที่เข้าร่วมขบวนการ เด็กๆ จะต้องผ่านกระบวนการปลูกฝังความคิดและฝึกฝนอย่างเข้มข้น ผู้ที่ได้รับเลือกให้เข้าร่วมกับฝ่ายทหารของกลุ่มติดอาวุธจะได้รับการฝึกฝนด้านอาวุธและทางการทหารเพิ่มเติม ในปีหลังๆ ระยะเวลาในการปลูกฝังความคิดและฝึกฝนสั้นลงอย่างมากเนื่องจากการตรวจตราของรัฐที่เข้มงวดมากขึ้น

รัฐบาลไทยไม่ยอมรับอย่างเป็นทางการว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าร่วมปฏิบัติการกับกลุ่มติดอาวุธจริง ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ความมั่นคงในพื้นที่จะตระหนักถึงสิ่งนี้ อันที่จริงแล้ว รัฐบาลไทยปฏิเสธมาโดยตลอดว่าสถานการณ์ในภาคใต้ถือเป็นสถานการณ์ของความขัดแย้งด้วยอาวุธตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งขัดแย้งกับสถานการณ์ในพื้นที่ซึ่งความขัดแย้งด้วยอาวุธที่ยืดเยื้อระหว่างรัฐไทยและกลุ่มกองกำลังติดอาวุธนับว่าเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งด้วยอาวุธที่มีใช้สถานการณ์ระหว่างประเทศ (non-international armed conflict)

เท่าที่ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมทราบ ยังไม่มีการทำวิจัยที่ครอบคลุมถึงการหาสมาชิกและการใช้เด็กโดยกลุ่มกองกำลังติดอาวุธในภาคใต้ของประเทศไทย¹ ถึงแม้จะมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเนื่องจากปัจจัยในเรื่องความปลอดภัย แต่ก็ควรจะต้องพยายามในการทำบันทึกข้อมูลให้ครบถ้วนมากขึ้น รวมถึงการเฝ้าสังเกตการณ์การหาสมาชิกและการใช้เด็กของกลุ่มติดอาวุธในภาคใต้

ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มติดอาวุธ

- ยุติการเกณฑ์และการใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีทันที และปล่อยเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ปฏิบัติการอยู่ในกองกำลังทั้งหมด โดยไม่แกแค้นเด็กและครอบครัว:
- ตกลงโดยเปิดเผยที่จะทำตามมาตรฐานสากลในการห้ามและป้องกันมิให้มีการหาสมาชิกและใช้เด็กในการปฏิบัติการ
- ประกาศและบังคับใช้คำสั่งกับสมาชิกของขบวนการ ห้ามมิให้มีการรับเด็กเข้ามาปฏิบัติการ และเผยแพร่คำสั่งให้สมาชิกกลุ่มติดอาวุธและชุมชนในพื้นที่ที่กลุ่มติดอาวุธเคลื่อนไหวอยู่
- อนุญาตให้สหประชาชาติและองค์กรอิสระด้านมนุษยธรรมเข้าถึงพื้นที่ เพื่อร่วมสังเกตการณ์ พิสูจน์ และหาทางปล่อยตัวและนำเด็กในกลุ่มติดอาวุธกลับคืนสู่ชุมชน

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย

- ร่วมมือกับองค์กรคุ้มครองเด็กและสิทธิเด็กในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อก่อตั้งระบบการเฝ้าสังเกตการณ์และรายงานการนำเอาเด็กเข้าไปร่วมปฏิบัติการของกลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงผลกระทบของความขัดแย้งในภาคใต้ของประเทศไทยต่อเด็ก โดยเฉพาะในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการศึกษา
- ในด้านการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้กำหนดกลยุทธ์ที่ครอบคลุมและมีความร่วมมือของหน่วยงานหลายฝ่าย เพื่อบรรเทาผลกระทบของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับเด็ก และป้องกันการนำเด็กเข้าไปร่วมปฏิบัติการของกลุ่มติดอาวุธ
- กำหนดให้การนำเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าไปร่วมปฏิบัติการกับกองกำลังติดอาวุธของรัฐและที่ไม่ใช่รัฐเป็นอาชญากรรม
- รับรองว่าพลเรือนและเจ้าหน้าที่ทหารในภาคใต้ของประเทศไทยจะได้รับการอบรมด้านสิทธิเด็ก รวมถึงบทบัญญัติว่าด้วยพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (OPAC) และตระหนักถึงบทบาทของตนในการป้องกันและจัดการปัญหาการนำเยาวชนอายุต่ำกว่ากำหนดเข้าร่วมสังกัดกองกำลัง

ข้อเสนอแนะต่อทีมงานองค์การสหประชาชาติประจำประเทศไทย

- พัฒนายุทธศาสตร์ร่วมเพื่อเฝ้าสังเกตการณ์ความเสี่ยงในการนำเอาผู้ที่อายุต่ำกว่ากำหนดเข้าไปร่วมปฏิบัติการกับกลุ่มติดอาวุธ รวมถึงความรุนแรงต่อเด็กด้านอื่นๆ ในภาคใต้ของประเทศไทย
- สนับสนุนกลุ่มองค์กรเอ็นจีโอที่ทำงานเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการคุ้มครองเด็ก สิทธิเด็ก และการยุติการใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีโดยกลุ่มติดอาวุธ

1 ตัวอย่างรายงานเกี่ยวกับผลของความรุนแรงต่อเด็กในภาคใต้ของไทย ได้แก่: UNICEF, *Everyday Fears: A study of children's perceptions of living in the southern border area of Thailand*, 2008 [UNICEF, *ทุกเช้าวันแห่งความหวาดกลัว: การศึกษามุมมองของเด็กต่อการดำรงชีวิตในชายแดนใต้ของประเทศไทย*, 2008]; รอฮานี เจอะอาแซ และคณะ. สถานการณ์เด็กและสตรีใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2556 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2556); มูลนิธิสานวัฒนธรรม เครือข่ายส่งเสริมสิทธิและเข้าถึงความยุติธรรม กลุ่มด้วยใจ. รายงานสถานการณ์เด็กและผู้หญิง จังหวัดชายแดนใต้ ปี 2556 (พีเพรส, 2557)

2. ขอบเขตและวิธีวิจัย

รายงานนี้ศึกษาเกี่ยวกับการนำเด็กเข้าเป็นสมาชิกและการใช้เด็กโดยกลุ่มติดอาวุธ ชาวด์ โชวเจอร์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล และมูลนิธิวัฒนธรรมได้ดำเนินการวิจัยใน 9 อำเภอของจังหวัดในภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ตั้งแต่เดือนกันยายน 2556 ถึงเดือนเมษายน 2557 รายงานฉบับนี้ยังได้ข้อมูลมาจากงานวิจัยอื่นที่ศึกษาโดยนักวิจัยอิสระในภาคใต้ของประเทศไทยในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม 2555 และมีภูมิกายจนถึงกรกฎาคม 2556 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลและมูลนิธิวัฒนธรรมได้สัมภาษณ์อดีตสมาชิกและสมาชิกปัจจุบันของกลุ่มติดอาวุธ 26 คน ซึ่งมีอย่างน้อย 13 คนเข้าร่วมขบวนการขณะที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ในช่วงเวลาที่สัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้ มี 5 คน ที่ยังเป็นเด็ก และยังคงร่วมปฏิบัติการกับกลุ่มติดอาวุธ รวมทั้งกลุ่ม BRN ด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการสัมภาษณ์เด็ก 3 คน ที่ถูกควบคุมตัวขณะมีอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งได้ถูกดำเนินคดีที่เกี่ยวกับความมั่นคงในภายหลัง ชาวด์ โชวเจอร์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลและมูลนิธิวัฒนธรรมได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากกองทัพบก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม และเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆ นอกจากนี้ ยังสัมภาษณ์ตัวแทนขององค์การปลดปล่อยรัฐปัตตานี (Patani United Liberation Organisation: PULO) กลุ่ม NGO องค์การชุมชน และนักกฎหมายอีกด้วย

เนื่องจากการปฏิบัติการของกลุ่มติดอาวุธในภาคใต้ของไทยกระทำอย่างปิดลับ จึงไม่ใช่นักวิจัยที่ชี้ชัดว่ากลุ่มใดที่เป็นตัวการสำคัญในการนำเด็กเข้าไปร่วมปฏิบัติการ อย่างไรก็ตาม ชาวด์ โชวเจอร์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลและมูลนิธิวัฒนธรรมพบหลักฐานที่เพียงพอที่จะบ่งชี้ว่าเด็กกลุ่มนี้น่าจะสังกัดกลุ่ม BRN ซึ่งถือเป็นองค์กรที่มีการจัดตั้งและมีความพร้อมทางทหารมากที่สุดในบรรดากลุ่มต่างๆ ที่เคลื่อนไหวอยู่ในภาคใต้ จำเป็นจะต้องมีการวิจัยและศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจถึงขอบเขตของการเข้าร่วมกับกลุ่มกองกำลังติดอาวุธของเด็กอย่างแท้จริงและเพื่อการจัดการกับปัญหานี้ต่อไป

ชาวด์ โชวเจอร์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลและมูลนิธิวัฒนธรรมได้พยายามอย่างยิ่งเพื่อสร้างความมั่นใจว่าเด็กที่เข้าร่วมกับขบวนการ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และเด็กที่เคยถูกควบคุมตัวที่ให้สัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้จะปลอดภัยและรู้สึกสบายใจที่จะบอกเล่าประสบการณ์ การสัมภาษณ์จะเป็นแบบส่วนตัว แต่จะมีสมาชิกในชุมชนที่เขาไว้ใจร่วมอยู่ด้วย การสัมภาษณ์นี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรในชุมชน ไม่มีการเปิดเผยชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์และสถานที่สัมภาษณ์ในรายงานนี้ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลเรื่องความปลอดภัย

3. ความเป็นมา

3.1. ประวัติความขัดแย้งด้วยอาวุธ

ความตึงเครียดในภาคใต้เกิดขึ้นมานานกว่าหนึ่งศตวรรษ โดยเกิดขึ้นหลังจากการทำสนธิสัญญาอังกฤษ-สยาม (ปี 2452) ระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักร ซึ่งส่งผลให้รัฐปัตตานีในสมัยนั้นซึ่งมีผู้นำเป็นชาวมุสลิมและได้ส่งบรรณาการให้กับสยามต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองโดยตรงจากกรุงเทพฯ² ในปัจจุบัน ประชาชนราวร้อยละ 80 ของภูมิภาคนี้ซึ่งรวมถึงจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และบางส่วนของสงขลา เป็นชาวมุสลิมเชื้อสายมลายู ซึ่งพูดภาษามลายูถิ่น

2 Thanet Aphornsuvan, *History and politics of the Muslims in Thailand*, December 2003, p. 14, [ธนศ อภรณ์สุวรรณ, *ประวัติศาสตร์และการเมืองของมุสลิมในประเทศไทย*, ธันวาคม 2003, หน้า 14] seap.einaudi.cornell.edu/system/files/MuslimThailand.pdf.

มากกว่าภาษาไทย และมีชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และศาสนาที่แตกต่างกันจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยซึ่งนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท³

การต่อต้านการผนวกดินแดนเริ่มขึ้นเกือบห้าทศวรรษและดำเนินมาเกือบตลอดคริสต์ศตวรรษที่ 20 การละเลยด้านเศรษฐกิจและการเมือง ผนวกกับนโยบายปราบปรามและการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมที่รุนแรงของรัฐไทย โดยมีความพยายามในการประนีประนอมเพียงบางครั้ง ยิ่งเติมเชื้อไฟให้เกิดความโกรธเคืองและการต่อต้าน ก่อนช่วงทศวรรษ 1960 การต่อต้านโดยทั่วไปมีรูปแบบที่ไม่ใช้รุนแรงและข้อเรียกร้องส่วนใหญ่จำกัดอยู่ที่การขอปกครองตนเองในระดับหนึ่งและการส่งเสริมการเคารพสิทธิของชนกลุ่มน้อย

การต่อสู้ติดอาวุธเริ่มขึ้นในช่วงทศวรรษ 1960 โดยมีกลุ่มติดอาวุธเกิดขึ้น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ แนวร่วมปลดแอกแห่งชาติปาตานี (BNPP) แนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติติมลาญปาตานี (BRN) และองค์การปลดปล่อยรัฐปัตตานี (PULO) กลุ่มเหล่านี้รวมถึงกลุ่มเล็กๆ กลุ่มอื่นมีการเคลื่อนไหวอย่างเข้มข้นในช่วงทศวรรษ 1970 และช่วงต้นทศวรรษ 1980 สถานการณ์ซึ่งใช้ความรุนแรงในระดับต่ำนี้ดูเหมือนจะมอดลงไปในช่วงทศวรรษ 1990 แต่อันที่จริงกลุ่มติดอาวุธรุ่นใหม่ได้ใช้ช่วง “เวลาสงบ” นี้รวมกลุ่มและจัดระบบใหม่อย่างลับๆ⁴ การจู่โจมแบบกระจายซึ่งมุ่งยึดอาวุธนี้เริ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงต้นทศวรรษ 2000 แต่ปฏิบัติการจู่โจมนี้ยกระดับขึ้นอย่างมากหลังจากเหตุการณ์ปล้นอาวุธในนราธิวาสเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 ซึ่งอาวุธปืนถูกขโมยไปกว่า 430 กระบอก และมีทหารชาวพุทธถูกฆ่าตาย 4 นาย

ถึงแม้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมากองทัพจะปราบปรามกลุ่มก่อความไม่สงบอย่างหนัก ระดับความรุนแรงยังคงสูงไม่เปลี่ยนแปลง ฝ่ายทหารของกลุ่มกองกำลังติดอาวุธ ซึ่งมีความสามารถในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ปรับตัวเก่ง และคาดเดาได้ยาก ได้อาศัยระเบิดแสวงเครื่องเป็นอาวุธหลัก การจู่โจมมุ่งไปที่หน่วยลาดตระเวน แต่ก็มีพลเรือนตกเป็นเป้าหมายเช่นกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ระเบิดแสวงเครื่อง รวมถึงคาร์บอนมีขนาดใหญ่และซับซ้อนยิ่งขึ้น การสังหารแบบระบุเป้าหมายยังคงเกิดขึ้นแทบทุกวัน โดยส่วนใหญ่จะใช้ยุทธวิธียิงบนถนนและการใช้กองกำลังกลุ่มเล็กจู่โจมตีฐานของเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ ในช่วงปี 2556 จนถึงครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2557 ความขัดแย้งนี้คร่าชีวิตคนโดยเฉลี่ยเดือนละ 50 คนและมีจำนวนผู้บาดเจ็บสูงยิ่งกว่า⁵

3.2. กลุ่มต่อต้านติดอาวุธในภาคใต้ของไทย

โครงสร้างและองค์ประกอบของกลุ่มต่อต้านติดอาวุธที่มีการเคลื่อนไหวในปัจจุบันยังไม่เป็นที่ชัดเจน ไม่มีกลุ่มใดยอมรับว่าเป็นผู้ก่อความรุนแรงในทศวรรษที่ผ่านมา และเหตุผลในการต่อสู้ก็ถูกถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าแบบปากต่อปากผ่านป้าย ใบปลิว และการขีดเขียนตามที่สาธารณะเป็นหลัก การสัมภาษณ์ของชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนล และมูลนิธิธนิสันวัฒนธรรมแสดงให้เห็นว่าสมาชิกทั่วไปของกลุ่มติดอาวุธไม่รู้ชื่อกลุ่มหรือชื่อผู้นำของตัวเอง เพื่อรักษาความลับขององค์กร สมาชิกแต่ละคนจะรู้จักเฉพาะแนวร่วมที่ตนจะต้องติดต่อกับโดยตรงเท่านั้น⁶ ด้วยเหตุนี้ จึงมักใช้

3 ในประเทศไทย ประชากรร้อยละ 94.6 เป็นชาวพุทธ ร้อยละ 4.6 เป็นชาวมุสลิม และร้อยละ 0.7 เป็นชาวคริสต์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2011, <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/soc-culPocket.pdf>. การสำรวจนี้มาจาก การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรไทยที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป

4 ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิธนิสันวัฒนธรรม, การสัมภาษณ์อดีตสมาชิกขบวนการซึ่งเข้าร่วมปฏิบัติการและได้รับการอบรมในช่วงทศวรรษ 1990, นราธิวาส, ตุลาคม – พฤศจิกายน 2013; ดูเพิ่มเติมที่ Anthony Davis, “No peace tomorrow for South Thailand”, *Asia Times Online*, 12 July 2013; รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช, ถอดความคิดขบวนการเอกราชปาตานี (ตีพิมพ์, 2556), หน้า 30-32.

5 ข้อมูลสถิติโดย Anthony Davis นักวิเคราะห์ด้านความมั่นคงประจำกรุงเทพฯ จาก IHS Jane’s

6 ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิธนิสันวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปิดสมาชิกขบวนการ, นราธิวาส, ตุลาคม-ธันวาคม

คำว่า “ขบวนการ” แทนการพูดเจาะจงถึงกิจกรรมและผู้สนับสนุนกลุ่มติดอาวุธที่ปฏิบัติการในภาคใต้

ถึงแม้จะมีข้อมูลที่ไม่ชัดเจนของจำนวนกลุ่มกองกำลังติดอาวุธที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ในขณะนี้ แต่นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่ากลุ่ม BRN เป็นกลุ่มหลักในพื้นที่ ส่วนกลุ่ม PULO ดูจะไม่มีกองกำลังของนักรบมากนัก ฉะนั้น จึงมีปฏิบัติการทางการทหารเพียงน้อยนิด⁷

โครงสร้างองค์กรของกลุ่ม BRN ยังคงเป็นที่ถกเถียงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นักวิเคราะห์บางคนเชื่อว่าการกระจายอำนาจภายในองค์กรและแยกออกเป็นหลายหน่วยย่อย โดยที่แต่ละหน่วยมีอำนาจดำเนินการโดยอิสระ⁸ อย่างไรก็ตาม หน่วยข่าวกรองของทหารไทยและนักวิจัยบางกลุ่มไม่เห็นด้วย โดยแย้งว่ากลุ่ม BRN มีโครงสร้างองค์กรที่เป็นระบบ มีสภาองค์กรนำที่เรียกว่า *Dewan Pimpinan Parti (DPP)* และมีสายบังคับบัญชาหลัก 2 สาย คือ ปีกการเมืองและปีกการทหาร⁹ ฮัสซัน ตอยิบ ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนกลุ่ม BRN ในการพูดคุยสันติภาพที่เริ่มต้นขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2556¹⁰ เรียกองค์คณะนี้ว่า “สภาชูรอ” ซึ่งมีหน้าที่ร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับทิศทางการเคลื่อนไหว¹¹ ถึงแม้โครงสร้างผู้นำ

-
2013. ดูเพิ่มเติมที่ International Crisis Group, *Recruiting Militants in Southern Thailand*, 22 June 2009, p. 7 [อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล โครซิสกรุป, *เส้นทางสู่ขบวนการต่อสู้ในชายแดนภาคใต้*, 22 มิถุนายน 2009, หน้า 7], http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/thailand/170_recruiting_militants_in_southern_thailand.pdf
- 7 ผู้นำระดับสูงของกลุ่ม PULO ยอมรับว่าความแข็งแกร่งทางการทหารของตนไม่อาจเทียบกับกลุ่ม BRN ได้, สัมภาษณ์อดีตสมาชิกกลุ่ม PULO, ปัตตานี, 1 พฤศจิกายน 2013. ในปี 2012, พลโท อุดมชัย ธรรมสาโรชต์ ซึ่งดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ 4 กล่าวว่ากลุ่ม PULO ไม่มีกองกำลังทางการทหารและไม่มีบทบาทในการก่อความไม่สงบในภาคใต้ของไทย คำกล่าวนั้นเกิดขึ้นภายหลังจากที่ นายคัสตุรี มะกอตตา ผู้นำของ PULO กลุ่มหนึ่งออกมาเรียกร้องขอเข้าร่วมพูดคุยสันติภาพ “สมช.ถกมาเลย์นับหนึ่งเจรจา แม่ทัพภาค 4 ฉะ “กัสตุรี” สร้างราคา”, สำนักข่าวอิศรา, 26 กุมภาพันธ์ 2556.
- 8 ดู: Duncan McCargo, *Tearing Apart the Land: Islam and Legitimacy in Southern Thailand*, Cornell University Press, 2008, p. 174-175 [ดินแดน แมคคาร์โก, *ฉีกแผ่นดิน: อิสลามและปัญหาความชอบธรรมในภาคใต้ ประเทศไทย*, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยคอร์เนล, 2008, หน้า 174-175] และ Joseph Chinyong Liow and Don Pathan, *Confronting ghosts: Thailand's shapeless southern insurgency*, Lowy Institute for International Policy, 2010, p. 8-10. [โจเซฟ ชินยง เลี้ยว และดอน ปาทาน, *เผชิญกับผี: การก่อความไม่สงบที่ไร้รูปแบบในภาคใต้ของประเทศไทย*, สถาบันโลวีเพื่อนโยบายระหว่างประเทศ, 2010, หน้า 8-10]
- 9 ดู ชินวัฒน์ แม้นเดช (พันเอก), *กระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และแนวทางในการหยุดยั้ง*, เอกสารวิจัยเสนอต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2555; Sascha Helbardt, *Deciphering Southern Thailand's Violence: Organisation and Insurgent Practices of BRN-Coordinate*, Ph.D. thesis, University of Passau, 2011 [ซาซ่า เฮลบาร์ธ, *ถอดรหัสความรุนแรงในภาคใต้ของประเทศไทย: รูปแบบการจัดตั้งและปฏิบัติการก่อความไม่สงบขององค์กร BRN*, วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพัสเซา, 2011]; Marc Askew and Sascha Helbardt, “Becoming Patani Warriors: Individuals and the Insurgent Collective in Southern Thailand”, *Studies in Conflict and Terrorism*, Vol. 35, No. 11, 2012, p. 784 – 785 [มาร์ค แอสคิว และซาซ่า เฮลบาร์ธ, “นักรบปัตตานี: บุคคลและกลุ่มก่อความไม่สงบในภาคใต้ของประเทศไทย”, *วารสารการศึกษาความขัดแย้งและการก่อการร้าย*, ปีที่ 35, ฉบับที่ 11, 2012, หน้า 784 – 785]; Anthony Davis, “No peace tomorrow for South Thailand”, *Asia Times Online*, 12 July 2013 [แอนโทนี เดวิส, “ภาคใต้ วันพรุ่งนี้ที่ไร้สันติภาพ”, *วารสารเอเชีย ไทมส์ ออนไลน์*, 12 กรกฎาคม 2013]; และรุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช, *ถอดความคิดขบวนการเอกราชปัตตานี*, อังแล้ว.
- 10 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2013 รัฐบาลไทยตกลงที่จะเริ่มต้นการพูดคุยสันติภาพอย่างเป็นทางการกับกลุ่ม BRN ในมาเลเซีย โดยมุ่งหวังที่จะยุติปัญหาความขัดแย้งในครั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะลดเหตุรุนแรงในช่วงเดือนรอมฎอน คือตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม จนถึง 18 สิงหาคม ถึงแม้ว่าระดับความรุนแรงและจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในปี 2013 จะไม่ได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็มีอัตราการเสียชีวิตของพลเรือนต่ำสุดนับตั้งแต่เหตุการณ์ความไม่สงบในปี 2004 จำนวนพลเรือนที่เสียชีวิตในปี 2013 มีทั้งหมด 303 คน เมื่อเทียบกับปี 2007 ที่มีถึง 768 คน ซึ่งเป็นปีที่มีอัตราการเสียชีวิตของพลเรือนมากที่สุดนับตั้งแต่ปี 2004 ณ เวลาที่เขียนรายงานนี้ การพูดคุยสันติภาพได้ยุติลงชั่วคราวเนื่องจากปัญหาการประท้วงทางการเมืองที่ยืดเยื้อในกรุงเทพฯ
- 11 ดู “สัมภาษณ์พิเศษ: ถอดบทสัมภาษณ์พิเศษ ‘ฮัสซัน ตอยิบ’ แกนนำ BRN (1), ประชาไท, 20 มิถุนายน 2556”

ยังไม่เป็นที่ประจักษ์ชัด แต่มีสิ่งหนึ่งที่ชัดเจนคือ รูปแบบและระดับความรุนแรงในช่วงการพูดคุยเจรจาสันติภาพระหว่างรัฐบาลกับกลุ่ม BRN ในปี พ.ศ. 2556 พอจะยืนยันได้ว่าผู้นำระดับสูงของ BRN มีอำนาจในการบังคับบัญชาผู้นำระดับพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ¹²

จากข้อมูลของทหารไทย โครงสร้างองค์กรของขบวนการในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกับโครงสร้างการปกครองของไทย หน่วยที่เล็กที่สุดจะปฏิบัติการระดับหมู่บ้านภายใต้ *ajak* (เป็นภาษามลายู ย่อมาจากคำว่า *Ahli Jawatan Kampung* มีความหมายว่า ‘คณะกรรมการหมู่บ้าน’) เป็นฐานล่างสุดของปีกการเมือง¹³ หน่วยทางทหารที่เล็กที่สุด คือ RKK ซึ่งเป็นระดับหมู่บ้าน (เป็นภาษามลายู ย่อมาจาก *Runda Kumpulan Kecil* มีความหมายว่า ‘กลุ่มลาดตระเวนเล็ก’)¹⁴ หน่วยทางทหารและการเมืองขั้นที่สูงกว่านี้จะอยู่ในระดับอำเภอและจังหวัด

การแยกปีกการทหารและการเมืองออกจากกันอย่างชัดเจนนี้มีเหตุสำคัญมาจากความพยายามในการปราบปรามการก่อความไม่สงบของรัฐบาล การแบ่งกลุ่มเช่นนี้โดยส่วนใหญ่เป็นเพียงทฤษฎีเท่านั้น ในทางปฏิบัติ การทำงานของทั้ง 2 หน่วยมักจะคาบเกี่ยวกัน¹⁵

จำนวนคนที่สังกัดกลุ่ม BRN และกลุ่มกองกำลังติดอาวุธอื่นๆ ในภาคใต้ที่มีการประเมินไว้นั้นแตกต่างกันอย่างมาก กองทัพไทยประเมินว่ากลุ่มต่างๆ เหล่านี้มีจำนวนผู้นำที่เข้มแข็งอยู่ที่ 300 คน หน่วยปฏิบัติการที่ยังเคลื่อนไหว 3,000 คน และมีผู้สนับสนุนราว 10,000 คน¹⁶ อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้มากกว่าจะมีจำนวนผู้พร้อมที่จะสนับสนุนด้านการจัดการและข่าวกรองมากกว่าที่ประเมินไว้มาก¹⁷ เนื่องจากขบวนการปฏิบัติการแบบปิดลับ ความถูกต้องของตัวเลขเหล่านี้จึงยังคงเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันอยู่

12 ดู Srisompob Jitpiromsri and Anders Engvall, *A Meaningful Peace: Ramadan Ceasefire Assessment*, Deep South Watch, 9 September 2013 [ศรีสมภพ จิตภิมรย์ศรี และแอนเดอร์ส เองวาลล์, *สันติภาพที่มีความหมาย: การประเมินผลการหยุดยิงในช่วงเดือนรอมฎอน*, ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้, 9 กันยายน 2013], <http://www.deepsouthwatch.org/node/4720> และ Anthony Davis, “Separatists Strike: The Ramadan Offensive in southern Thailand”, *Jane’s Terrorism and Security Monitor*, 16 August 2013 [แอนโทนี เดวิส “การโจมตีของกลุ่มแบ่งแยกดินแดน: การโจมตีในช่วงเดือนรอมฎอนในภาคใต้ประเทศไทย”, *Jane’s Terrorism and Security Monitor*, 16 สิงหาคม 2013]

13 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทหารโดยชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิวัฒนธรรม, มิถุนายน-กรกฎาคม 2013. ดูเพิ่มเติมที่ ชินวัฒน์ แม้นเดช (พันเอก) *กระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และแนวทางในการหยุดยิง*, อ้างแล้ว.

14 ในทางทฤษฎี RKK 2 หน่วยรวมเป็น 1 *regu* (หมู่) 3 *regu* เป็น 1 *platong* (หมวด) 3 *platong* เป็น 1 *kompi* (กองร้อย) และ 3 *kompi* เป็น 1 *battalion* (กองพัน) *harimau* (หน่วยคอมมานโด) และ *letupan* (หน่วยผลิตระเบิด) เป็นหน่วยที่แยกต่างหาก แต่เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างนี้ด้วย บินหลา ปัตตานี (นามปากกา), *องค์กรปฏิวัติปัตตานีคือใคร*, จัดพิมพ์ส่วนบุคคลโดยเจ้าหน้าที่ทหาร, 2555.

15 ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการ, ยะลาและนราธิวาส, ตุลาคม-ธันวาคม 2013 และนราธิวาส, เมษายน 2014 สมาชิกขบวนการอายุ 23 ปี เป็นผู้นำทีมซึ่งมีสมาชิก 12 คน ในจังหวัดนราธิวาส บอกกับชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิวัฒนธรรมว่ากลุ่มของเขามีหน้าที่ปฏิบัติการทางทหารและรายงานต่อ *ajak* เขากล่าวว่ามีประมาณ 20 กลุ่มที่ต้องรายงานต่อ *ajak* โดยที่ 17 กลุ่มมีหน้าที่ปฏิบัติการทางทหาร ส่วนอีก 3 กลุ่มทำหน้าที่ *ด้านการเมือง* จากคำบอกเล่า กลุ่มทหารแต่ละกลุ่มมีอิสระในการปฏิบัติการสูง ทั้งการเลือกเป้าหมาย การวางแผน และการโจมตี

16 Agence France-Presse, “Army chief says Thailand facing 3,000 militants”, 2 April 2012 [เอเอฟพี, “ผบ.ทบ. ชี้ไทยเผชิญผู้ก่อความไม่สงบ 3,000 คน, 2 เมษายน 2012]

17 International Crisis Group, *Thailand: The Evolving Conflict in the South*, 11 December 2012, p. 3 [อินเตอร์เนชันแนลไครซิสกรุป, *ประเทศไทย: วิกฤตการณ์ของความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้*, 11 ธันวาคม 2012, หน้า 3]

เขตกันพรมแดนที่ไม่แน่นอนระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย ผนวกกับสายสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และภาษาที่แน่นแฟ้นของชาวมลายูมุสลิมในทั้งสองประเทศ ทำให้สมาชิกขบวนการสามารถลี้ภัยข้ามชายแดนและ ดำเนินการเคลื่อนไหวจากประเทศเพื่อนบ้านได้¹⁸ แม้ว่ารัฐบาลมาเลเซียจะปฏิเสธว่าไม่ได้ให้การสนับสนุนกลุ่มกองกำลัง ติดอาวุธในภาคใต้ของไทย¹⁹

ข้อมูลเกี่ยวกับเงินสนับสนุนการปฏิบัติการของ BRN ยังไม่แน่ชัด แต่กลุ่มติดอาวุธเน้นการพึ่งพาตนเอง เงินที่รวบรวม จากผู้สนับสนุนผ่านการบริจาค การทำกิจกรรมในท้องถิ่นและการตั้งสหกรณ์ ถือเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญในการสนับสนุน การเคลื่อนไหวของ BRN ซึ่งถึงแม้วิธีการนี้อาจจะสร้างเงินทุนได้ไม่มากนัก แต่ก็มีความหมายมากในเชิงสัญลักษณ์ จากข้อมูลของหน่วยข่าวกรองของกองทัพไทย แหล่งเงินทุนที่สำคัญของกลุ่มแบ่งแยกดินแดนมาจาก “การเก็บภาษี” ผิดกฎหมาย โดยการลักลอบค้ายาเสพติดและน้ำมันเถื่อนข้ามแดน และจากการเก็บ “ค่าคุ้มครอง” จากนักธุรกิจ ใน ท้องถิ่น ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นห้างร้านหรือบริษัทที่มีคนไทยเชื้อสายจีนเป็นเจ้าของ²⁰

4. การเข้าร่วมกลุ่มติดอาวุธของเด็ก

งานวิจัยของชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมพบว่ากลุ่มติดอาวุธที่ปฏิบัติการในภาคใต้ ของไทยมีการนำเอาเด็กที่มีอายุเพียงแค่ 14 ปีเข้าไปร่วมกลุ่ม และใช้เด็กเหล่านี้ในการร่วมทำงานเคลื่อนไหวใต้ดิน โดยทำหน้าที่ทั้งการร่วมปฏิบัติการทางการทหารโดยตรงและทำหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุน เช่น คุ้มกันและแจ้งข่าว

ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมได้สัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มติดอาวุธซึ่งเข้าร่วมขบวนการ ในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 13 คน ในจำนวนนี้มี 5 คนที่อายุยังไม่ถึง 18 ปี ขณะที่ให้สัมภาษณ์ และตราบจนถึง เดือนธันวาคม 2556 พวกเขายังคงเข้าร่วมกลุ่ม BRN อยู่ เด็กที่อายุน้อยที่สุดอายุ 14 ปี ตอนที่เขาเข้าร่วมขบวนการ ในปี 2554²¹

ถึงแม้จะไม่สามารถระบุว่าการเข้าร่วมกลุ่มติดอาวุธของเด็กในภาคใต้ของไทยมีความกว้างขวางเพียงใด แต่จากข้อมูล ของชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมชี้ให้เห็นว่าขบวนการมีแบบแผนในการรับและฝึกฝน สมาชิก ก่อนการเริ่มปฏิบัติการ ซึ่งในจำนวนนี้มีเด็กอยู่ด้วย แม้ว่ากลุ่ม BRN จะได้ชื่อว่าเป็นกลุ่มติดอาวุธที่สำคัญที่สุดใน ปัจจุบันทั้งในแง่จำนวนสมาชิกและปฏิบัติการทางการทหาร แต่ในทางปฏิบัติจะไม่มีการบอกชื่อกลุ่มหรือชื่อผู้นำแก่สมาชิก สมาชิกบางคนที่ยอมรับว่าผู้นำคือใคร ก็จะได้รับคำตอบว่า “ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีก็จงทำตาม ไม่ต้องถาม”²²

18 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดอดีตสมาชิกขบวนการและสมาชิกปัจจุบัน, นราธิวาสและยะลา และสมาชิกขบวนการที่ลี้ภัยอยู่ในมาเลเซีย, ตุลาคม-พฤศจิกายน 2013 ดูเพิ่มเติมที่ John Funston, “Thailand’s Southern Fires: the Malaysian Factor”, *UNEAC Asia Papers*, vol. 26, 2008, p. 55-67 [จอห์น ฟุนสตัน, “ไฟใต้ในประเทศไทย: ปัจจัยจากมาเลเซีย”, *รายงาน UNEAC Asia Papers*, ปีที่ 26, 2008, หน้า 55-67].

19 การแถลงข่าวร่วม เมื่อครั้งนางจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีมาเลเซียเดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2009 มีถ้อยแถลง ว่าทั้งประเทศไทยและประเทศมาเลเซียขอ “ประณามบุคคลและกลุ่มผู้ไม่หวังดีที่การก่อความรุนแรงต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ในจังหวัด ชายแดนใต้ โดยเฉพาะต่อสตรีและเด็ก”

20 IHS Jane’s World Insurgency and Terrorism, BRN, September 2013 [ไอเอชเอส เจนส์ การก่อความไม่สงบและการก่อการร้ายในโลก, BRN, กันยายน 2013].

21 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการ, ยะลาและนราธิวาส, พฤศจิกายน และธันวาคม 2013.

22 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, การสัมภาษณ์อดีตสมาชิกขบวนการ, ปัตตานี, 24 ธันวาคม 2013.

5. แรงจูงใจในการเข้าร่วมกลุ่มติดอาวุธ

ชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรมไม่พบหลักฐานชัดเจนที่ชี้ว่าเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีถูกบังคับให้เข้าร่วมกลุ่ม BRN²³ อย่างไรก็ตาม แรงกดดันทางสังคมและความเชื่อทางศาสนามักเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมขบวนการ เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าเด็กอาจจะไม่ได้ขออนุญาตผู้ปกครองในการเข้าร่วมกับขบวนการเสมอไป แต่ไม่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองต่อต้านไม่ให้ลูกหลานเข้าร่วมกับกลุ่มติดอาวุธ ประสบการณ์ส่วนตัวและสภาพการณ์แวดล้อม ประกอบกับความสัมพันธ์ในชุมชนและครอบครัวที่เหนียวแน่น ซึ่งแนวร่วมส่วนใหญ่มาจากชุมชนชนบท เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่ม BRN งานวิจัยของชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรมพบว่า แนวร่วมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบางคนเติบโตในครอบครัวที่มีสมาชิกเข้าร่วมกับกลุ่มติดอาวุธ หรือมีสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนสนิทถูกฝ่ายความมั่นคงของไทยสังหารหรือจับกุม หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เป็นฐานที่มั่นของกลุ่มติดอาวุธ²⁴

ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2547 ความคับแค้นในอดีตและสำนึกในหน้าที่ทางศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ชาวมลายูมุสลิมเข้าร่วมการต่อสู้ด้วยอาวุธ สมาชิกของกลุ่ม BRN คนหนึ่งซึ่งเข้าร่วมกลุ่มในปี พ.ศ. 2535 ที่นราธิวาสขณะที่ยังอายุ 16 ปี บอกชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรมว่า *ustadz* (ครูสอนศาสนา) ที่โรงเรียนมัธยมต้นของเขาได้สอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของรัฐปาตานีให้กับนักเรียนกลุ่มเล็กๆ นอกเวลาเรียน โดยครูสอนว่าเมื่อก่อนนั้นปัตตานีเป็น “ดาร์ลอิสลาม” ซึ่งหมายถึงดินแดนที่ปกครองโดยผู้นำมุสลิม มีกฎหมายชะรีอะฮ์ (กฎหมายอิสลาม) เป็นกฎหมายสูงสุด และเป็นหน้าที่ของชาวมลายูมุสลิมที่จะต้องทวงสถานะนี้กลับคืนมาโดยการต่อสู้เพื่อเอกราชของปาตานี²⁵ อดีตสมาชิกขบวนการอีกคนหนึ่งซึ่งเข้าร่วมกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2545 ขณะที่ยังอายุ 17 ปี ก็กล่าวเช่นเดียวกันว่าสำนึกในหน้าที่ทางศาสนาเป็นแรงจูงใจให้เข้าร่วมการต่อสู้นี้ เขากล่าวว่าญาติของเขาซึ่งเป็นครูสอนศาสนาอิสลามบอกว่าชาวมลายูมุสลิมมีหน้าที่ที่จะต้องทำญิฮาดเพื่อทวงคืนปาตานีซึ่งเป็นมาตุภูมิของพวกเขา²⁶

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แรงจูงใจอื่นที่ผลักดันให้เยาวชนมลายูมุสลิมเข้าร่วมขบวนการต่อสู้มีความสำคัญมากขึ้น การสัมภาษณ์โดยชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรมชี้ให้เห็นว่า การปราบปรามด้วยความรุนแรงโดยเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงการที่ชาวมลายูมุสลิมถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนมาอย่างยาวนาน ซึ่งไม่ว่าจะถูกละเมิดเองโดยตรงหรือได้รับรู้การละเมิดนั้นก็ตาม ได้กลายเป็นปัจจัยหลักที่จูงใจให้คนเหล่านี้เข้าร่วมกับกลุ่มติดอาวุธ “ความรู้สึกต้องการแก้แค้น” เป็นสิ่งที่เยาวชนมลายูมุสลิมส่วนใหญ่ที่ให้สัมภาษณ์ บอกว่าเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้พวกเขาเข้าร่วมการต่อสู้ด้วยอาวุธนี้²⁷

23 ชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการที่ยังไม่ถึง 18, ยะลา และนราธิวาส, ตุลาคม - ธันวาคม 2013.

24 ชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการ, ยะลา และนราธิวาส, ตุลาคม - ธันวาคม 2013.

25 ชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดอดีตสมาชิกขบวนการ, ปัตตานี, 1 พฤศจิกายน 2013.

26 ชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดอดีตสมาชิกขบวนการ, ปัตตานี, 22 ตุลาคม 2013.

27 ชายด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิसानวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการ, รวมถึงผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี, ยะลาและนราธิวาส, พฤศจิกายนและธันวาคม 2013.

สุไลมาน²⁸ ได้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวในปี พ.ศ. 2554 ขณะที่ยังอายุ 15 ปี เล่าว่าเขาเข้าร่วมการเคลื่อนไหวเพราะต้องการ
แก้แค้นที่ผู้ประท้วงชาวมุสลิมในเหตุการณ์ที่ตากใบถูกปฏิบัติอย่างโหดร้าย²⁹ รวมถึงการโจมตีครั้งอื่นๆ ซึ่งเพื่อนและ
คนรู้จักของเขาถูกฆ่า กักขัง และมีรายงานว่าถูกเจ้าหน้าที่ความมั่นคงซ้อมทรมาน เด็กชายอายุ 14 ปีอีกคนหนึ่งซึ่ง
เข้าร่วมขบวนการในปี พ.ศ. 2554 เล่าให้ชาวด์ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิธันสันวัฒนธรรมฟังว่า เหตุการณ์
ที่ชาวมุสลิมได้รับการปฏิบัติอย่างโหดร้ายมาอย่างต่อเนื่องผลักดันให้เขาเข้าร่วมการต่อสู้ติดอาวุธ หนึ่งในเหตุการณ์
เหล่านั้นคือการยิงผู้หญิงในหมู่บ้านของเขาซึ่งเชื่อกันว่าเป็นการกระทำของทหารพราน ซึ่งทำให้เกิดการประท้วงเพื่อ
เรียกร้องให้ทหารพรานถอนกำลังออกจากฐานที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนของรัฐในเขตหมู่บ้าน³⁰

6. วิธีการเข้าร่วม

6.1. การระบุและวิธีคัดเลือกผู้เหมาะสม

ในสมัยก่อน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามแบบดั้งเดิมบางแห่ง ซึ่งเรียกกันอย่างไม่
เป็นทางการว่าปอเนาะเป็นสถานที่หลักในการค้นหาสมาชิกใหม่ โรงเรียนมีความสำคัญเป็นพิเศษเพราะเป็นสถานที่
สำคัญของการปะทะกันทางด้านวัฒนธรรมและอุดมการณ์ที่เป็นเชื้อไฟแห่งความขัดแย้ง ชาวมุสลิมจำนวนมาก
เห็นว่าโรงเรียนรัฐเปรียบเสมือนช่องทางในการยึดเหนี่ยว “ความเป็นไทย” ในขณะที่รัฐบาลก็เห็นว่าโรงเรียนสอนศาสนา
อิสลามเป็นเครื่องมือในการล้างสมองของกลุ่มชาตินิยมมลายู³¹ ควรย้าด้วยว่าโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามแบบดั้งเดิม
และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น เชื่อว่าไม่ได้ถูกใช้ในการคัดเลือกสมาชิก
เข้าร่วมกับกลุ่มติดอาวุธ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นเพียงส่วนน้อยถูกใช้เป็นสถานที่ในการค้นหาและ
ปลูกฝังเด็กเข้าขบวนการ

อดีตสมาชิกกลุ่ม BRN สามคนเล่าให้ชาวด์ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิธันสันวัฒนธรรมฟังว่า ครูสอนศาสนา
และเพื่อนรุ่นพี่ในโรงเรียนชักชวนให้พวกเขาเข้าร่วมกองกำลัง พวกเขาอายุไม่ถึง 18 ปีตอนที่ *ซุมเปาะ* (สาบาน) พิธีการ
ที่บ่งบอกถึงการเข้าร่วมกับกลุ่มติดอาวุธ³² เด็กชายสองคนซึ่งอายุ 17 ปีขณะที่ให้สัมภาษณ์ เข้าร่วมกลุ่มจากการชักชวน
ของครูสอนศาสนาที่โรงเรียนปอเนาะแบบดั้งเดิมในนราธิวาสเมื่อปี พ.ศ. 2554 ประมาณ 2-3 สัปดาห์หลังจากที่เขาสอน
หลักสูตรศาสนาซึ่งใช้เวลา 40 วันจบ หลักสูตรดังกล่าวเปิดโอกาสให้ครูสอนศาสนามองหาผู้ที่มีแววที่จะเข้าร่วมกลุ่ม³³

28 ใช้นามสมมติเพื่อความปลอดภัยของผู้ให้สัมภาษณ์

29 ในวันที่ 25 ตุลาคม 2004 ซึ่งอยู่ระหว่างเดือนถือศีลอดของชาวมุสลิม เจ้าหน้าที่ความมั่นคงของไทยได้สลายการชุมนุมของ
กลุ่มผู้ประท้วงหน้าสถานีตำรวจตากใบ ในจังหวัดนราธิวาส โดยการพ่นน้ำ ใช้แก๊สน้ำตา กระบอง และกระสุนยาง ผู้ประท้วงเจ็ดคน
เสียชีวิตจากการถูกยิงด้วยกระสุนเข้าที่ศีรษะ มีผู้ถูกจับกุมประมาณ 1,300 คน และถูกนำขึ้นรถบรรทุกของทหารไปยังค่ายอิงคยุทธ
บริหารในจังหวัดปัตตานีเพื่อซักถาม ผู้ถูกจับกุมถูกมัดมือไว้หลังและถูกนำขึ้นรถบรรทุก ส่งผลให้ผู้ถูกควบคุมตัว 78 คน เสียชีวิต
จากการขาดอากาศหายใจ

30 “ฮือขับไล่ทหารพรานพันหมู่บ้าน”, โพสต์ทูเดย์, 27 กันยายน 2547.

31 International Crisis Group, *Recruiting Militants in Southern Thailand*, 22 June 2009. [อินเตอร์เนชันแนล ไครซิสกรุป,
เส้นทางสู่ขบวนการต่อสู้ในภาคใต้ของไทย, 22 มิถุนายน 2009].

32 ชาวด์ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิธันสันวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดอดีตสมาชิกขบวนการที่เข้าร่วมก่อนปี พ.ศ. 2547,
ปัตตานีและยะลา, ตุลาคม และพฤศจิกายน 2013.

33 ชาวด์ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิธันสันวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการ, ยะลา, 3 ธันวาคม 2013.

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เนื่องจากกฎระเบียบของรัฐบาลที่เข้มงวดขึ้นและการที่เจ้าหน้าที่ความมั่นคงของรัฐเพิ่มการสอดส่องโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามมากขึ้น³⁴ จึงมีการเข้าหากลุ่มเป้าหมายเพื่อชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มติดอาวุธผ่านทางเครือข่ายเพื่อนฝูงและคนรู้จักในชุมชนนอกโรงเรียน สมาชิกซึ่งเป็นผู้ชายของกลุ่มติดอาวุธจำนวนสามคน ซึ่งมีสองคนในจำนวนนั้นมีอายุ 16 ปีและ 17 ปี ขณะที่ให้สัมภาษณ์แล้วว่าเพื่อนในหมู่บ้านเดียวกันซึ่งอยู่ในกลุ่มติดอาวุธเป็นผู้ชักชวนพวกเขาให้เข้าร่วมขบวนการ³⁵

6.2. กระบวนการปลูกฝังความคิดและการอบรม

กระบวนการปลูกฝังความคิดมักกระทำหลังจากที่ผู้ที่ได้รับการชักชวนสาบานตนแล้ว ซึ่งเป็นการปฏิญาณต่อหน้าคัมภีร์อัลกุรอานว่าจะซื่อสัตย์ต่อขบวนการ³⁶ พิธีสาบานตนเป็นเครื่องมือเชิงวัฒนธรรมที่ทรงพลังในการสร้างความมั่นใจว่าผู้สาบานตนจะเก็บเรื่องนี้เป็นความลับและจะยินยอมในการปฏิบัติตามคำสั่ง ดังที่กล่าวไปแล้ว จะไม่มีการบอกชื่อองค์กรให้กับสมาชิกใหม่ทราบที่กำลังทำงานให้กับองค์กรใด

หลังกล่าวคำสาบานแล้ว ผู้เข้าร่วมใหม่จะต้องผ่านกระบวนการปลูกฝังความคิดเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยเน้นที่ประวัติศาสตร์ของปาตานี แนวคิดทางอิสลามเกี่ยวกับการญihad และการฝึกร่างกาย อดีตครูฝึกสมาชิกใหม่ซึ่งทำหน้าที่นี้ในช่วงปี พ.ศ. 2539-2547 เล่าให้ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิวิธานวัฒนธรรมฟังว่า กระบวนการฝึกสมาชิกใหม่มี 5 ขั้นตอน เนื้อหาของการฝึกฝนนี้ยังคงมีการใช้อย่างต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนดังนี้ (1) การอธิบายถึงความรุ่งเรืองในอดีตของปาตานี (2) การปลูกฝังเรื่องการอุทิศตนของญu (นักรบในอนาคต) และการสอน “วินัย 10 ประการ”³⁷ (3) การเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย (4) การทดสอบความมุ่งมั่นและความกล้าหาญโดยมอบหมายให้ปฏิบัติการที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น การพนีสเปรย์ในที่สาธารณะ การทำลายทรัพย์สินของราชการ และการแจกใบปลิว และ (5) การฝึกร่างกายเป็นคู่ การฝึกปฐุมพยาบาล และเรียนรู้เกี่ยวกับการญihadในประเทศอื่น

34 โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามเอกชน 2 แห่ง คือ โรงเรียนญihadวิทยาในปัตตานีปิดตัวลงในปี 2005 และโรงเรียนอิสลามบูรพาในนราธิวาสปิดตัวลงในปี 2007 หลังจากเจ้าหน้าที่ความมั่นคงบุกค้นโรงเรียนและพบหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการก่อความไม่สงบ เช่น วัตถุระเบิดได้และเอกสาร “โฆษณาชวนเชื่อ” ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2555 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ภายใต้การนำของ พ.ต.อ. ทวี สอดส่อง ได้อนุญาตให้เปิดโรงเรียนอิสลามบูรพาขึ้นอีกครั้ง แต่ในเดือนกันยายนปี พ.ศ. 2555 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อายัดทรัพย์สินของโรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนถูกใช้เป็นสถานที่ประกอบระเบิด Bangkok Post, “Amlo seized Narathiwat school assets”, 4 September 2012. [บางกอกโพสต์, “ปง. ยึดทรัพย์สินโรงเรียนในนราธิวาส”, 4 กันยายน 2012].

35 ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิวิธานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการเพศชาย, นราธิวาส, 5 ธันวาคม 2013.

36 ตัวอย่างของคำปฏิญาณของผู้เข้าร่วมในการชุมนุม: “ในนามแห่งพระเจ้าผู้เป็นเจ้าผู้มีอำนาจและความเมตตา เราจะจงรักภักดีและเชื่อฟังผู้นำและองค์กรของเรา เพื่อประโยชน์ของชาวมลายูและมุสลิม หากข้าพเจ้าฝ่าฝืนกฎขององค์กร ข้าพเจ้าจะต้องหลังเลือด” ดูตัวอย่าง: International Crisis Group, Recruiting Militants in Southern Thailand, 22 June 2009, p. 8 [อินเตอร์เนชันแนลไครซิสกรุป, เส้นทางสู่ขบวนการต่อสู้ในชายแดนภาคใต้, 22 มิถุนายน 2009, หน้า 8].

37 วินัย 10 ประการ มีรายละเอียดดังนี้ 1) ส่งเสริมศาสนาและความศรัทธาพระเจ้า และงดการกระทำที่เป็นบาป 2) จงรักภักดีและเชื่อฟังผู้นำ 3) คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน 4) รักษาคำพูดและคำสัญญา 5) รักษาความลับของกลุ่มและไม่เปิดเผยให้ศัตรูทราบ 6) ไม่กระทำการที่จะทำให้การเคลื่อนไหวต่อต้านเสื่อมเสีย 7) ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถและศักยภาพของตน 8) เข้าประชุมหรือการฝึกที่ได้รับมอบหมาย 9) เตือนและวิจารณ์รวมถึงรับคำเตือนและคำวิจารณ์ด้วยใจที่เปิดกว้างอย่างจริงใจ 10) สละชีวิตและทรัพย์สินในการต่อสู้หากจำเป็น ข้อมูลจากเอกสารที่ยึดได้ของ กอ.รมน.

หลังการฝึก คณะกรรมการจะเป็นผู้ตัดสินว่าจะให้สมาชิกใหม่เข้าร่วมฝ่ายทหารหรือฝ่ายการเมือง โดยพิจารณาความต้องการส่วนตัวของสมาชิกใหม่ประกอบด้วย ผู้ที่เข้าไปอยู่ในฝ่ายทหารจะต้องผ่านการฝึกอบรมทางทหารอีก 2 ครั้ง ซึ่งเรียกว่า (ตาดีกา³⁸ และปอเนาะ โดยเน้นความแข็งแรงของร่างกาย การฝึกใช้อาวุธขนาดเล็กแบบต่างๆ เช่น เอ็ม 16 และปืนไรเฟิลจู่โจมอย่างปืนอาเก่า และเครื่องยิงลูกระเบิดเอ็ม 79 รวมถึงยุทธวิธีแบบกองโจร ผู้ร่วมฝึกที่มีศักยภาพอาจได้รับคัดเลือกให้เข้าฝึกทางการทหารสำหรับหน่วย “คอมมานโด” ซึ่งเป็นหลักสูตรพิเศษของการรบในป่า (harimau หรือ ‘เสือ’) การผลิตระเบิดและการทำลายล้าง (letupan) การจู่โจมระยะประชิด (serang handak) และการแพทย์ในสนามรบ (perubatan)³⁹

ถึงแม้ระยะเวลาในการฝึกจะแตกต่างกันตามสถานการณ์ ฐานทางอุดมการณ์และเนื้อหาของการฝึกยังคงเหมือนเดิม ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ระยะเวลาในการฝึกลดลงอย่างมากเนื่องจากรัฐเพิ่มการสอดส่องมากขึ้น งานวิจัยของชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมพบว่า หลักสูตรการปลูกฝังความคิดในปี พ.ศ. 2554 สอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของปาตานี ศาสนาอิสลาม และการฝึกทางการทหาร รวมกันเป็นหลักสูตรเดียวซึ่งใช้เวลาฝึกอบรม 2 เดือน จากข้อมูลของผู้ประสานงานการฝึก 15 วันแรกจะเป็นการศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานและประวัติศาสตร์ปาตานี อีก 15 วันเป็นการฝึกทักษะการเอาตัวรอดในป่า และในเดือนที่ 2 จึงจะเป็นการฝึกทางการทหาร สถานที่ฝึกจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ อาจเป็นหมู่บ้านหรือในป่าโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ความปลอดภัย⁴⁰

เมื่อผ่านการฝึกร่างกายแล้ว ผู้เข้าร่วมใหม่จะต้องเข้ารับการฝึกด้านการทหาร อดีตผู้ฝึกอธิบายถึงการฝึกอบรมว่า มีการฝึกการวางระเบิดด้วย สมาชิกกลุ่มติดอาวุธรายหนึ่งซึ่งมีอายุ 17 ปีและเคยเข้าร่วมการฝึกนี้ยืนยันว่ามีารฝึกเช่นนี้จริง

จากข้อมูลของสมาชิกกลุ่มติดอาวุธรายหนึ่ง ขั้นตอนแรกของการฝึกผู้เข้าร่วมใหม่จะมีการฝึกใช้ปืนไม้และอาวุธมีคมจำลอง หลังจากนั้น จะแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มๆ โดยแต่ละกลุ่มมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน ซึ่งต้องมาจากคนละหมู่บ้านและไม่รู้จักกันมาก่อน สำหรับการฝึกใช้อาวุธปืนของจริง ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม ได้สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมใหม่ 3 คนจาก 20 คนที่ได้เข้าฝึกในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งในขณะที่เข้าฝึกนั้นมีอายุต่ำกว่า 18 ปี และมีผู้บอกว่าผู้ฝึกคนอื่นๆ ก็ “อายุเท่ากัน” และเข้าร่วมการฝึกทางการทหารเช่นกัน⁴¹

6.3. การใช้ผู้เข้าร่วมที่อายุต่ำกว่ากำหนด

การดำเนินงานแบบปิดลับของกลุ่มติดอาวุธทำให้ยากที่จะสืบหาบทบาทของสมาชิกแต่ละคนอย่างละเอียดทั้งในช่วงก่อนระหว่าง และหลังการปฏิบัติการทางทหาร อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลที่ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมรวบรวมได้แสดงให้เห็นว่า มีการใช้ผู้เข้าร่วมที่อายุต่ำกว่า 18 ปีในการโจมตี และส่วนมากจะให้อยู่ในบทบาทที่เป็นผู้สนับสนุน เช่น การเตรียมระเบิด และเป็นผู้ดูต้นทางก่อนการปฏิบัติการทางทหารของกลุ่มติดอาวุธ

38 โดยทั่วไปแล้ว ตาดีกา หมายถึงชั้นเรียนที่สอนศาสนาอิสลามสำหรับเด็กเล็กที่มักดำเนินการโดยมัสยิด

39 มะนิง ปัตตานี, อาร์ เค เค เป็นใคร ทำไมต้องเป็น RKK, จัดพิมพ์ส่วนบุคคลโดยเจ้าหน้าที่ทหาร, 2554, หน้า 82 – 89.

40 ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการซึ่งเป็นผู้ประสานงานหลักสูตรอบรมปลูกฝังความคิด, นราธิวาส, 8 เมษายน 2014.

41 ชาวด์ โจวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการ, นราธิวาส, 5 ธันวาคม 2013 และสมาชิกขบวนการซึ่งเป็นผู้ประสานงานหลักสูตรอบรมปลูกฝังความคิด, นราธิวาส, 8 เมษายน 2014.

สมาชิกอายุ 23 ปีคนหนึ่งของกลุ่มติดอาวุธที่เชื่อว่าเชื่อมโยงกับกลุ่ม BRN ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มในพื้นที่นราธิวาสซึ่งมีสมาชิก 12 คนเล่าให้ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมฟังว่าเขาใช้เด็กในทีมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบางคนเพราะจำนวนนักรบที่เป็นผู้ใหญ่มีไม่เพียงพอ จากคำบอกเล่าของเขา เขามักจะไม่มอบหมายให้เด็กมีส่วนร่วมในการสู้รบโดยตรงเพราะว่าเด็กเกินไปสำหรับการตัดสินใจที่สำคัญหากตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน⁴² อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากโจมตี เด็กอาจมีหน้าที่รวบรวมอาวุธจากสถานที่ใกล้เคียงไปเก็บรักษาซึ่งที่ปลอดภัย⁴³

ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมรวบรวมคำบอกเล่าจากเด็กที่อ้างว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในปฏิบัติการทางทหาร สมาชิกคนหนึ่งของทีมในนราธิวาสที่มีอายุ 17 ปี เล่าให้ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมฟังว่าเขามีส่วนเกี่ยวข้องในปฏิบัติการทางทหารตอนอายุ 15 ปี เขาบอกว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในปฏิบัติการยิงและระเบิดหลังจากเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม 2 เดือน เขาประกอบชิ้นส่วนต่างๆ ของระเบิดแสวงเครื่องซึ่งทีมอื่นทำชิ้นส่วนเหล่านั้นและส่งมาให้ พร้อมทั้งนำระเบิดแสวงเครื่องไปวางตามสถานที่เป้าหมาย ในอีกเหตุการณ์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการยิง เขามีหน้าที่ซึ่มมอเตอร์ไซค์ให้เพื่อนร่วมทีมยิงเจ้าหน้าที่ความมั่นคง⁴⁴ สมาชิกอีกคนหนึ่งของทีมซึ่งมีอายุ 16 ปี มีหน้าที่สอดส่องการเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ความมั่นคงก่อนที่กลุ่มติดอาวุธจะเข้าโจมตี ในเดือนเมษายน 2547 เด็กทั้ง 2 คนหลบซ่อนอยู่ในมาเลเซียหลังจากหนีออกนอกประเทศเมื่อประมาณหนึ่งปีก่อนเพราะกลัวถูกจับ เนื่องจากมีชาวบ้านจำหน้าได้ในเหตุการณ์ยิงโจมตีอาสาสมัครรักษาดินแดน (อส.) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย⁴⁵ แต่การโจมตีครั้งนั้นล้มเหลว

นอกจากนี้ งานวิจัยของชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมยังพบตัวอย่างของการใช้เด็กในการติดตามความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ความมั่นคง ซึ่งดูเหมือนจะเป็นการปฏิบัติตามปกติ สมาชิกขบวนการรายหนึ่งซึ่งมีอายุ 16 ปีขณะที่ให้สัมภาษณ์และเข้าร่วมการเคลื่อนไหวใต้ดินในปี พ.ศ. 2554 เล่าว่าได้รับมอบหมายให้เฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวของทหารในหมู่บ้านของเธอเองซึ่งอยู่ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส เพื่อบันทึกเส้นทางที่ทหารใช้ลาดตระเวน รวมถึงตารางเวลาปฏิบัติการประจำวัน นอกจากนี้ ยังช่วยดูต้นทางเวลาที่สมาชิกขบวนการจะกลับมาที่หมู่บ้านเพื่อเยี่ยมครอบครัว ในอำเภอบาเจาะซึ่งเป็นอีกอำเภอหนึ่งในนราธิวาส สมาชิกขบวนการเพศชาย 2 คนซึ่งมีอายุ 17 ปี ขณะที่ให้สัมภาษณ์ ทำหน้าที่สืบข่าวและดูต้นทางหลังจากที่สาบานตนเข้าร่วมขบวนการ พวกเขาทำหน้าที่รายงานความเคลื่อนไหวของทหารในหมู่บ้าน แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารและยังไม่เคยเข้ารับการฝึกทางการทหาร⁴⁶

42 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการซึ่งเป็นผู้ประสานงานหลักสูตรอบรมปลูกฝังความคิด, นราธิวาส, 6 พฤศจิกายน 2013 และ 8 เมษายน 2014.

43 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดผู้นำกลุ่มที่มีสมาชิก 12 คน, นราธิวาส, 8 เมษายน 2014.

44 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการที่อายุต่ำกว่ากำหนด, นราธิวาส, 5 ธันวาคม 2013.

45 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการที่อายุต่ำกว่ากำหนด, นราธิวาส, 5 ธันวาคม 2013.

46 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์แบบปกปิดสมาชิกขบวนการที่อายุต่ำกว่ากำหนด, นราธิวาส, 3 ธันวาคม 2013.

7. การสนองตอบต่อปัญหาการนำเข้าร่วมและการใช้เด็กของกลุ่มติดอาวุธ

จนถึงวันนี้ ยังไม่มีการเฝ้าสังเกตการณ์ที่มีประสิทธิภาพและแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมสำหรับการนำเด็กเข้าไปร่วมขบวนการและการใช้เด็กของกลุ่มติดอาวุธ รัฐบาลไทยปฏิเสธอย่างเป็นทางการว่าไม่ปรากฏว่ามีการใช้ทหารเด็กในภาคใต้และมักจะมุ่งใช้ยุทธศาสตร์ที่เน้นความมั่นคงเป็นหลักในการจัดการกับสถานการณ์ความขัดแย้งด้วยอาวุธในภาคใต้ องค์การสหประชาชาติยังไม่ได้พัฒนากลยุทธ์ที่ครอบคลุมเพื่อจัดการปัญหานี้ ถึงแม้จะมีรายงานเรื่องการเกณฑ์ทหารเด็กและการฝ่าฝืนสิทธิเด็กอย่างร้ายแรงตามที่ระบุในรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติเกี่ยวกับเด็กและความขัดแย้งกันด้วยอาวุธตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552

รัฐบาลไทยตอบโต้ความรุนแรงที่หวนคืนมาอีกครั้งด้วยการใช้กำลังตอบโต้อย่างหนัก มีเจ้าหน้าที่ความมั่นคงทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างเข้มแข็งประมาณ 72,000 นายที่ปฏิบัติหน้าที่ในภาคใต้ ซึ่งในจำนวนนี้รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มาจากกองทัพบก นาวิกโยธิน ตำรวจ ทหารพราน และอส.⁴⁷

กฎหมายพิเศษสามฉบับบังคับใช้ในพื้นที่ภาคใต้ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรบังคับใช้ในอำเภอสะบ้าย้อย นาทวี จะนะ และเทพา ในจังหวัดสงขลา และอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ซึ่งสถานการณ์ไม่ค่อยรุนแรงนัก กฎอัยการศึกและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน บังคับใช้ในอำเภออื่นๆ ของปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายทั้งสองฉบับพร้อมกันนี้ ผู้ถูกควบคุมตัวสามารถถูกคุมตัวไว้ได้นานถึง 37 วันโดยไม่มีการตั้งข้อกล่าวหา ซึ่งมีเด็กที่ถูกควบคุมตัวด้วย มีรายงานอย่างต่อเนื่องว่ามีการทรมานเกิดขึ้นระหว่างการควบคุมตัวภายใต้การใช้อำนาจนี้⁴⁸ ถึงแม้จะมีแรงกดดันจากเอ็นจีโอทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ และองค์การระหว่างรัฐ เช่น องค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation: OIC)⁴⁹ ให้รัฐบาลไทยยกเลิกการใช้กฎอัยการศึกและ/หรือพรก. ฉุกเฉินฯ แต่ก็กฎหมายดังกล่าวก็ยังคงบังคับใช้ในพื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคใต้⁵⁰ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 กองทัพได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วประเทศ โดยอาจเหตุผลว่าจำเป็นต้องจัดการกับปัญหาความขัดแย้งระดับชาติที่รุนแรงขึ้นระหว่างอดีตนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร และผู้ต่อต้าน หลังจากนั้นอีกสองวัน ทหารก็ได้ก่อการรัฐประหาร⁵¹

47 ชาวด์ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิวิธานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์นายทหารอาวุโส กอ.รมน. ภาคสี่, 11 มิถุนายน 2014

48 มูลนิธิศูนย์ทนายความมุสลิมซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ต้องสงสัยและผู้ต้องหาตีความมั่นคง กล่าวว่าได้รับการร้องเรียน 368 เรื่องว่ามีการทรมานในระหว่างปี 2008 และปี 2013 การร้องเรียนเรื่องนี้มีแนวโน้มลดลงในช่วง 5 ปี แต่เพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 2013 ซึ่งมีการร้องเรียน 58 เรื่อง ในขณะที่ปีก่อนหน้ามีเพียง 38 เรื่อง ชาวด์ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลได้รับข้อมูลจากมูลนิธิศูนย์ทนายความมุสลิม

49 องค์การความร่วมมืออิสลาม (โอไอซี) แสดงความผิดหวังที่มีการใช้พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ในภาคใต้ของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องยาวนานในมิติเกี่ยวกับชุมชนมุสลิมและชนกลุ่มน้อยที่เป็นมุสลิมในรัฐที่ไม่สมาชิกของโอไอซี ซึ่งมีการรับรองมติไปในการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศครั้งที่ 39 ที่ประเทศจิบูตี ระหว่างวันที่ 15 – 17 พฤศจิกายน 2012 องค์การเอ็นจีโอไทย เช่น มูลนิธิวิธานวัฒนธรรมและมูลนิธิศูนย์ทนายความมุสลิมได้เรียกร้องให้ยกเลิกกฎอัยการศึกและพ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ที่บังคับใช้ในจังหวัดชายแดนใต้

50 การขยายเวลาบังคับใช้พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีทุก 3 เดือน ในเดือนมิถุนายน 2014 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้อนุมัติให้ขยายเวลาบังคับใช้พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ในสามจังหวัดชายแดนใต้ไปอีก 3 เดือน ยกเว้นอำเภอแม่ลาน ซึ่งนับเป็นการขยายเวลาครั้งที่ 36 นับตั้งแต่ปี 2006 เป็นต้นมา “ต่อ พรก.3 เดือนคุมพื้นที่ 3 จว.ได้”, *ข่าวสด*, 19 มิถุนายน 2557 .

51 *Bangkok Post*, “Army wrests control of crisis”, 21 May 2014.

ในปี พ.ศ. 2556 รัฐบาลในขณะนั้นได้เริ่มการพูดคุยสันติภาพอย่างเป็นทางการกับกลุ่ม BRN โดยมีมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวก⁵² อย่างไรก็ตาม การเจรจาสันติภาพได้หยุดชะงักลงหลังการยุบสภาในเดือนธันวาคม 2556 ท่ามกลางวิกฤติทางการเมืองที่เพิ่มความรุนแรงขึ้นในประเทศไทย โอกาสที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งในภาคใต้ด้วยการเจรจาสันติภาพดูไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ภายใต้การปกครองที่นำโดยทหาร⁵³

ในสถานการณ์ด้านการทหารและการเมืองเช่นนี้ ปัจจุบันไม่มีกลไกใดๆ ที่จะตรวจสอบและป้องกันไม่ให้กลุ่มติดอาวุธนำเด็กเข้าร่วมในการปฏิบัติการ รวมถึงการช่วยเหลือเด็กในการฟื้นฟูเหยี่ยวยาและการกลับเข้าสู่สังคม การที่รัฐบาลไม่มียุทธศาสตร์ในการคุ้มครองหรือช่วยเหลือเด็กที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มติดอาวุธ เด็กจึงยังคงจะอยู่ในความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดและกระทำการรุนแรง อันที่จริงแล้ว เด็กที่สงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกลุ่มติดอาวุธนั้น บางครั้งก็ถูกทางการควบคุมตัวภายใต้กฎหมายพิเศษซึ่งบังคับใช้ในภาคใต้ หรือให้เข้าร่วมโครงการปรับทัศนคติ⁵⁴ของกองทัพ

ในขณะที่องค์การสหประชาชาติมีบทบาทอยู่บ้างในภาคใต้ แต่ก็ไม่ได้จัดตั้งกลไกที่ครอบคลุมเพื่อเฝ้าระวังการละเมิดต่อเด็กในบริบทของความขัดแย้งด้วยอาวุธที่กำลังเกิดขึ้น เลขาธิการสหประชาชาติได้ระบุถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบอย่างเป็นอิสระและรายงานเกี่ยวกับความรุนแรงต่อเด็กมาอย่างต่อเนื่องในรายงานประจำปีเกี่ยวกับเด็กและความขัดแย้งกันด้วยอาวุธที่เสนอต่อคณะมนตรีความมั่นคง อย่างไรก็ตาม จนถึงวันนี้ก็ยังไม่มีความก้าวหน้าสำหรับประเด็นที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและการตรวจสอบ⁵⁵

ถึงแม้จะมีข้อจำกัดด้านความปลอดภัย องค์กรเอ็นจีโอทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติก็มีบทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบการกระทำรุนแรงต่อเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมตัวเด็กภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคง⁵⁶ องค์กรเอ็นจีโอระดับชาติได้ทำวิจัยและการรณรงค์ในประเด็นเกี่ยวกับการนำเด็กเข้าไปทำงานกับกลุ่มอาสาสมัครรักษาหมู่บ้านในภาคใต้⁵⁷ อย่างไรก็ตาม องค์กรสิทธิมนุษยชนและองค์กรเอ็นจีโออื่นๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับสถานการณ์ในภาคใต้หรือที่ทำงานในภาคใต้ รวมถึงองค์กรในท้องถิ่นต่างๆ ที่มีส่วนในการเฝ้าดูแลในเรื่องสิทธิเด็กในภาคใต้ ยังคงต้องการการสนับสนุนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเฝ้าระวัง รายงาน สร้างความตระหนักรู้และการรณรงค์ในเรื่องสิทธิเด็ก

52 สำหรับการวิเคราะห์การพูดคุยสันติภาพในภาคใต้ของประเทศไทย โปรดดู Duncan McCargo, *Southern Thailand: From Conflict to Negotiations?*, Lowy Institute for International Policy, April 2014 [ต้นแคณ แมคคาร์โก ภาคใต้ของประเทศไทย: จากความขัดแย้งสู่การเจรจา?, สถาบันโลว์เพื่อนโยบายระหว่างประเทศ, เมษายน 2014].

53 ถึงแม้คณะรักษาความสงบแห่งชาติจะตกลงให้มีการพูดคุยสันติภาพโดยมีมาเลเซียเป็นผู้อำนวยความสะดวกต่อไป แต่ระบุว่าไม่ให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการปกครองตนเองโดยให้เหตุผลว่าประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว “ที่แบ่งแยกมิได้” “วินัยเข้มงวดปมพูดคุยสันติภาพ ยันรัฐไทยหนึ่งเดียวไม่มีปกครองพิเศษ,” สำนักข่าวอิศรา, 24 มิถุนายน 2557.

54 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์ต่อเฮ การิม อายุ 17 ปี และผู้ปกครอง, ปัตตานี, 1 พฤศจิกายน 2013 ต่อเสด็จทำตามคำสั่งศาลซึ่งกำหนดให้เขาเข้าร่วมโครงการอบรมประชาร่วมใจทำความดีเพื่อแผ่นดินในเดือนพฤศจิกายน 2013 เป็นเวลา 20 วัน

55 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ, รายงานที่เลขาธิการเสนอต่อคณะมนตรีความมั่นคง, สหประชาชาติ เอกสาร, A/68/878-S/2014/339, ย่อหน้า 2014, 15 พฤษภาคม 2014.

56 ชาวด์ โชวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรม, สัมภาษณ์พรเพ็ญ คงขจรเกียรติ, ผู้อำนวยการ, มูลนิธิสานวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, 17 กรกฎาคม, 2014.

57 Coalition to Stop the Use of Child Soldiers and Justice for Peace Foundation, *Priority to Protect: Preventing children's association with village defence militias in southern Thailand*, March 2011 [องค์กรพันธมิตรเพื่อยุติการใช้ทหารเด็กและมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ, การคุ้มครองเด็กต้องมาก่อน: ป้องกันไม่ให้เด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มพลเรือนติดอาวุธภาคใต้ของประเทศไทย, มีนาคม 2011].

องค์กรเอ็นจีโอระหว่างประเทศได้พยายามทำงานร่วมกับกลุ่มติดอาวุธในภาคใต้เพื่อรณรงค์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพวกเขา ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมอันหนึ่งคือประกาศของขบวนการพูโลในเดือนตุลาคม 2555 เกี่ยวกับกฎการปะทะ (Rules of Engagement: ROE) 15 ประเด็น ซึ่งรวมถึงการงดเว้นการโจมตีพลเรือน การตรวจสอบให้แน่ใจว่าเด็กต้องได้รับความช่วยเหลือและการดูแลเอาใจใส่ตามที่ต้องการ และการป้องกันไม่ให้กองกำลังของตนฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ กฎการปะทะเหล่านี้เป็นไปตามหลักการกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ (International Humanitarian Law) และกฎหมายอิสลาม⁵⁸ แต่บทบาททางการทหารของกลุ่มพูโลนั้นมีค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่ม BRN ดังนั้น หากมีการเจรจากับผู้นำกลุ่ม BRN เกี่ยวกับบรรทัดฐานที่นำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะการห้ามไม่ให้ฆ่าเด็กเข้าเป็นสมาชิกและใช้งาน อาจมีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่ม BRN

8. ข้อผูกพันภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

กลุ่มติดอาวุธมีข้อผูกพันภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศที่ต้องละเว้นและป้องกันมิให้มีการเกณฑ์หรือใช้เด็กในการต่อสู้ด้วยอาวุธ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ากลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช่รัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศซึ่งใช้บังคับกับสถานการณ์ความขัดแย้งกันด้วยอาวุธที่ไม่ใช่ระดับระหว่างประเทศ แต่รัฐบาลไทยปฏิเสธว่าสถานการณ์ในภาคใต้ไม่ใช่ความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ⁵⁹ แต่จากความรุนแรงของสถานการณ์ในปัจจุบันและการปรากฏของกลุ่มติดอาวุธที่เป็นองค์กร เช่น กลุ่ม BRN ชาวด์ โซวเจอร์ อินเตอร์เนชันแนลและมูลนิธิสานวัฒนธรรมเชื่อว่าสถานการณ์ในภาคใต้ของไไทยนั้นถือเป็นความขัดแย้งกันด้วยอาวุธที่ไม่ใช่ระดับระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ กลุ่มติดอาวุธที่ปฏิบัติการอยู่ในภาคใต้ของไทยจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายจารีตประเพณีของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศซึ่งบังคับใช้กับความขัดแย้งกันด้วยอาวุธที่ไม่ใช่ระดับระหว่างประเทศ รวมถึงการห้ามเกณฑ์และ/หรือใช้เด็กในการต่อสู้กันด้วยอาวุธ⁶⁰

ประเทศไทยเป็นภาคีของพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธซึ่งร่างขึ้นด้วยมุมมองที่ต้องการให้การคุ้มครองมากขึ้นเพื่อมิให้เด็กต้องถูกเกณฑ์และนำไปใช้ในการต่อสู้กันด้วยอาวุธ ตามมาตรฐานที่มีอยู่ในขณะนั้นภายใต้กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มาตรฐานในพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ มาตรา 4(1) ห้ามมิให้กลุ่มติดอาวุธเกณฑ์หรือใช้บุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปีในการต่อสู้ด้วยอาวุธ ไม่ว่าในกรณีใดๆ เลขาธิการสหประชาชาติได้นำมาตรฐานในมาตรา 4(1) ไปใช้ในการประเมินการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศสำหรับกลุ่มติดอาวุธที่เคลื่อนไหวในรัฐซึ่งเป็นภาคีของพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ⁶¹

58 ดู “รายการกฎหลักในการปะทะของขบวนการพูโล” ที่ http://theirwords.org/media/transfer/doc/th_pulo_01-ea2ba13b6dc3c5a3b5d202f280ee6e1b.pdf

59 ดู Committee on the Rights of the Child 59th session, Reply to list of issues concerning additional and updated information related to the consideration of the initial report of Thailand, UN. Doc CRC/C/OPAC/THA/1, 20 January 2012 [การประชุมคณะกรรมการสิทธิเด็กครั้งที่ 59, คำตอบของรายการปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลเพิ่มเติมและข้อมูลที่ปรับปรุงแล้วในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณารายงานเบื้องต้นของประเทศไทย, สหประชาชาติ เอกสาร CRC/C/OPAC/THA/1, 20 มกราคม 2012].

60 International Committee of the Red Cross (ICRC), Study on Customary International Humanitarian Law. [คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ, การศึกษากฎหมายจารีตประเพณีของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ] ดูกฎได้ในฐานข้อมูลกฎหมายจารีตประเพณีของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ <http://www.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/home> [เข้าสู่เมื่อเดือนสิงหาคม 2014]

61 เกณฑ์ของเลขาธิการสหประชาชาติในการระบุชื่อกลุ่มติดอาวุธที่เกณฑ์หรือใช้เด็กซึ่งเป็นการฝ่าฝืนพันธสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้กับกลุ่มเหล่านั้นด้วย มีดังนี้ “จรรยาบรรณของกลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช่รัฐ ถูกประเมินตามมาตรฐานสากลขั้นต่ำที่ยอมรับกันอย่าง

ข้อเท็จจริงที่ว่ากลุ่มติดอาวุธเกณฑ์และใช้ผู้ที่อายุต่ำกว่ากำหนดไม่ได้ทำให้รัฐบาลได้รับช้อยกเว้นจากข้อผูกพันภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศที่บังคับใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธระบุว่าประเทศภาคีจะต้องใช้มาตรการทั้งหมดที่เป็นไปได้ในการป้องกันไม่ให้กลุ่มติดอาวุธเกณฑ์และใช้เด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี รวมถึงต้องกำหนดให้การกระทำความผิดเป็นอาชญากรรมด้วย (มาตรา 4, วรรค 2) พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธยังมีผลให้ประเทศไทยต้อง “ใช้มาตรการทั้งหมดที่เป็นไปได้เพื่อให้มั่นใจว่าคุณคนในเขตอำนาจศาลของตนซึ่งถูกเกณฑ์หรือใช้ในการก่อความไม่สงบซึ่งขัดต่อพิธีสารนี้ จะได้รับการปลดประจำการหรือให้ออกจากหน้าที่” และหากจำเป็น จะต้องให้ “ความช่วยเหลือที่เหมาะสมในการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจรวมถึงการกลับคืนสู่สังคมด้วย” (มาตรา 6.3)

อย่างไรก็ตาม ตามที่ระบุโดยคณะกรรมการสิทธิเด็ก (Committee on the Rights of the Child) ในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยยังไม่กำหนดอย่างชัดเจนให้การเกณฑ์หรือใช้เด็กในการต่อสู้ด้วยอาวุธเป็นอาชญากรรม และยังไม่ได้พัฒนาโครงการที่ออกแบบเป็นพิเศษเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันไม่ให้เกิดการเกณฑ์ทหารเด็ก และยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมในการฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคม⁶² อันที่จริงแล้ว ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่า รัฐบาลไทยยังไม่ยอมรับความจริงที่ว่ามีการเกณฑ์และใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีโดยกลุ่มติดอาวุธจริง

กว้างขวางว่าเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ไม่ควรถูกเกณฑ์ทหารหรือสมัครเป็นทหารในกองกำลังของรัฐหรือกลุ่มติดอาวุธ หรือถูกใช้ให้มีส่วนในการต่อสู้ด้วยอาวุธทั้งในความขัดแย้งระหว่างประเทศและในประเทศ มาตรฐานดังกล่าวระบุอยู่ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ของอนุสัญญาเจนีวา ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศและธรรมนูญว่าด้วยศาลพิเศษสำหรับเซียร์ราลีโอน ในรัฐที่ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ กลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช้รัฐจะต้องยึดถือมาตรฐานที่สูงกว่าดังกล่าว โดยจะต้องไม่ให้มีการเกณฑ์และใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และจะนำสัญญาในข้อตกลงสันติภาพหรือที่ตกลงกับตัวแทนพิเศษของข้าพเจ้ามาพิจารณาด้วย” (ตัวเอนเพิ่มโดยผู้เขียน) Report of the Secretary-General on children and armed conflict, UN Doc. S/2002/1299, 26 November 2002, paragraph 31 [รายงานของเลขาธิการเกี่ยวกับเด็กและความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ, เอกสารองค์การสหประชาชาติ S/2002/1299, 26 พฤศจิกายน 2002, ย่อหน้า 31] ในรายงานปี 2010 เลขาธิการสหประชาชาติยืนยันว่าพื้นฐานในการระบุชื่อหรือตัดชื่อกลุ่มที่เกณฑ์หรือใช้เด็กยังคงเหมือนเดิม กล่าวคือ “สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในอดีตและเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศที่บังคับใช้” ดู UN Security Council, Report of the Secretary-General on children and armed conflict, UN Doc. A/64/742-S/2010/181, 13 April 2010, paragraph 177 [คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ, รายงานของเลขาธิการเกี่ยวกับเด็กและความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ, เอกสารองค์การสหประชาชาติ A/64/742-S/2010/181, 13 เมษายน 2010, ย่อหน้า 177] และที่คล้ายคลึงกันใน UN Security Council, Report of the Secretary-General on children and armed conflict, UN Doc. A/66/782-S/2012/261, 26 April 2012, paragraph 231 [คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ, รายงานของเลขาธิการเกี่ยวกับเด็กและความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ, เอกสารองค์การสหประชาชาติ A/66/782-S/2012/261, 26 เมษายน 2012, ย่อหน้า 231].

62 Committee on the Rights of the Child 59th session, Concluding observations of the Committee on the Rights of the Child on Thailand’s initial report on OPAC, UN doc. CRC/C/OPAC/THA/CO/1, 21 February 2012 [การประชุมคณะกรรมการสิทธิเด็กครั้งที่ 59 ข้อสังเกตเชิงสรุปของคณะกรรมการสิทธิเด็กเกี่ยวกับรายงานเบื้องต้นของประเทศไทยด้านพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ, เอกสารองค์การสหประชาชาติ. CRC/C/OPAC/THA/CO/1, 21 กุมภาพันธ์ 2012] และโปรดดู Security Council, Report of the UN Secretary-General on children and armed conflict, UN doc. A/68/878 – S/2014/339, 15 May 2014 [คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ, รายงานของเลขาธิการเกี่ยวกับเด็กและความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ, เอกสารองค์การสหประชาชาติ. A/68/878 – S/2014/339, 15 พฤษภาคม 2014].

9. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กลุ่มติดอาวุธในภาคใต้ของไทยได้นำเอาเด็กเข้าไปร่วมปฏิบัติการในขบวนการมาอย่างน้อย 10 ปีแล้ว ภายใต้สภาวะการณ์ที่ไม่มีการตรวจสอบอย่างรอบด้านในเรื่องการละเมิดสิทธิเด็กอย่างร้ายแรงในภาคใต้ จึงไม่มีการกำหนดนโยบายที่เฉพาะเจาะจงในการจัดการปัญหาดังกล่าว

ควรจะมีการวิจัยต่อไปเพื่อประเมินถึงขอบเขตและลักษณะที่แน่ชัดของความเกี่ยวพันของเด็กในกลุ่มติดอาวุธ และจากข้อมูลพื้นฐานนั้น ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สัมพันธ์กันเพื่อคุ้มครองเด็กมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวดังกล่าว ในการนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปใช้ จำเป็นต้องมีการปรึกษาและแสวงหาความร่วมมืออย่างกว้างขวางกับผู้นำในท้องถิ่นและชุมชน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองเด็กจากการเข้าร่วมขบวนการติดอาวุธ และเพื่อสร้างความมั่นใจว่าโครงการการฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคมจะประสบผลสำเร็จ

ในขณะที่กระบวนการพูดคุยสันติภาพกับกลุ่ม BRN หยุดชะงักลงในขณะนี้ การพูดคุยกับกลุ่มติดอาวุธเกี่ยวกับการเกณฑ์ผู้ที่อายุต่ำกว่ากำหนดเพื่อเข้าร่วมเคลื่อนไหวเป็นกุญแจสำคัญที่จะหยุดการปฏิบัติดังกล่าว การริเริ่มเรื่องสันติภาพใดๆ ก็ตามที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะต้องพูดคุยและมีข้อตกลงเกี่ยวกับการเกณฑ์ผู้ที่อายุต่ำกว่ากำหนดรวมอยู่ด้วย

ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มติดอาวุธ

- ยุติการเกณฑ์และการใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีทันที และปล่อยเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่อยู่ในกองกำลังทั้งหมด โดยไม่ต้องกลัวการตอบโต้ต่อเด็กและครอบครัว
- ยุติการกำหนดเด็กเป็นเป้าหมายในการปลุกฝังความคิดและการฝึกในโรงเรียนหรือสถานที่อื่นๆ
- ตกลงโดยเปิดเผยที่จะทำตามมาตรฐานสากลในการงดเว้นและป้องกันการเกณฑ์และการใช้เด็กในการปฏิบัติการ
- ออกคำสั่งและบังคับใช้คำสั่งกับสมาชิกในขบวนการทั้งหมดไม่ให้เกณฑ์และใช้เด็กในการปฏิบัติการ
- เผยแพร่คำสั่งในวงกว้างไปยังสมาชิกในกลุ่มติดอาวุธและชุมชนในพื้นที่ที่กลุ่มติดอาวุธปฏิบัติการ
- ทำให้มั่นใจว่าเด็กจะไม่มีส่วนในปฏิบัติการทางทหาร
- ปลดผู้ที่มีอำนาจสั่งการออกจากตำแหน่งหากสงสัยว่ามีการเกณฑ์หรือใช้เด็ก
- ยินยอมให้สหประชาชาติและองค์กรอิสระด้านมนุษยธรรมเข้าร่วมตรวจสอบ พิสูจน์ ปล่อยตัวและนำเด็กจากกองกำลังเพื่อกลับคืนสู่ชุมชน
- ขอความช่วยเหลือเพื่อช่วยให้กระบวนการที่นำมาบังคับใช้ในวงต้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้มีการเกณฑ์และใช้เด็กอีก
- ปฏิบัติตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ รวมถึงยุติการโจมตีพลเรือน โรงเรียน การโจมตีโดยไม่เลือกเป้าหมาย หรือการโจมตีที่ไม่สมควรแก่เหตุทั้งหมด

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย

- ร่วมมือกับองค์กรคุ้มครองเด็กและสิทธิเด็กระดับประเทศและสากล ก่อตั้งระบบเฝ้าระวังและรายงานการเกณฑ์และการใช้เด็กโดยกลุ่มติดอาวุธที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงผลกระทบของความขัดแย้งในภาคใต้ของไทยต่อเด็ก โดยเฉพาะในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการศึกษา
- ในด้านการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมและประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อบรรเทาผลกระทบของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับเด็ก และป้องกันการเกณฑ์และการใช้เด็กโดยกลุ่มติดอาวุธ

- กำหนดอย่างชัดเจนให้การเกณฑ์และใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีในกองกำลังติดอาวุธของรัฐและที่ไม่ใช่รัฐเป็นอาชญากรรม
- สร้างความมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นพลเรือนและทหารในภาคใต้ของไทยจะได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิทธิเด็ก รวมถึงบทบัญญัติว่าด้วยพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ และทำให้พวกเขาตระหนักถึงบทบาทในการป้องกันและการจัดการปัญหาการเกณฑ์เด็กที่อายุต่ำกว่ากำหนด
- ร่วมมือกับองค์กรสิทธิเด็กและองค์กรคุ้มครองเด็กทั้งในระดับชาติและระดับสากลในการเผยแพร่และยกระดับการตระหนักถึงสิทธิเด็กให้แก่คนในชุมชนในภาคใต้ของไทย และสนับสนุนการทำงานขององค์กรเหล่านี้
- สร้างความมั่นใจว่าจะไม่มีเด็กถูกควบคุมตัวตามอำเภอใจหรือถูกดำเนินคดีจากการที่ถูกกลุ่มติดอาวุธเกณฑ์ไปหรือนำไปใช้
- แก้ไขกฎอัยการศึกและ พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ ให้ระบุอย่างชัดเจนว่าไม่สามารถควบคุมตัวเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีได้ภายใต้กฎหมายนี้ เด็กที่สงสัยว่าก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคง ควรจะถูกดำเนินการตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553
- สร้างความมั่นใจว่าการควบคุมตัวผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี จะเป็นมาตรการสุดท้าย ต้องแยกการควบคุมตัวจากผู้ใหญ่ ต้องไม่ถูกทรมานหรือถูกปฏิบัติในรูปแบบอื่นๆ ที่ไร้มนุษยธรรม ต้องมีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการอนุญาตให้ครอบครัวและญาติเข้าเยี่ยม และต้องได้รับอนุญาตให้หิมที่ปรึกษาทางกฎหมาย นักจิตวิทยา และฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วยระหว่างการซักถามและสอบสวน
- เจรจากับกลุ่ม BRN และตัวแทนของขบวนการปลดปล่อยมลายูปาตานี เกี่ยวกับมาตรการเพื่อเพิ่มการคุ้มครองเด็กและยุติการเกณฑ์และใช้ผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปีในการต่อสู้ด้วยอาวุธ หากมีการพูดคุยสันติภาพอีกครั้ง
- สนับสนุนการทำงานขององค์กรสหประชาชาติและองค์กรอิสระด้านมนุษยธรรม โดยยินยอมให้เข้าไปตรวจเยี่ยมพื้นที่ภาคใต้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเฝ้าระวังและรายงานการเกณฑ์และใช้เด็ก การระงับ การปล่อยตัว และการนำเด็กกลับคืนสู่สังคม

ข้อเสนอแนะต่อทีมงานองค์การสหประชาชาติประจำประเทศไทย

- พัฒนายุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันเพื่อเฝ้าระวังความเสี่ยงในการเกณฑ์ผู้ที่อายุต่ำกว่ากำหนดเพื่อเข้าร่วมกับกลุ่มติดอาวุธ รวมถึงความรุนแรงต่อเด็กด้านอื่นๆ ในภาคใต้ของไทย
- เจรจาเชิงรุกกับรัฐบาลไทยในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและเยียวยาการเกณฑ์และใช้เด็กโดยกลุ่มติดอาวุธ
- เจรจาเชิงรุกกับกลุ่มติดอาวุธเพื่อหาวิธีในการสำรวจเพื่อยืนยันและปล่อยตัวเด็กที่อยู่ในกองกำลัง
- สนับสนุนองค์กรนอกภาครัฐในระดับชาติและภาคประชาสังคมในการคุ้มครองและยกระดับการตระหนักถึงสิทธิเด็กในภาคใต้ของไทย รวมถึงการคุ้มครองเด็กจากการเกณฑ์และใช้เด็กโดยกลุ่มติดอาวุธ

ข้อเสนอแนะต่อประชาคมนานาชาติ

- สนับสนุนให้รัฐบาลไทยปฏิบัติตามพันธสัญญาภายใต้อนุสัญญาของสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็กและพิธีสารเลือกรับเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ
- ส่งเสริมและสนับสนุนโครงการของรัฐบาลไทยเพื่อยุติการเกณฑ์และใช้เด็กในกลุ่มติดอาวุธ และสนับสนุนโครงการการฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคม
- สนับสนุนกลุ่มเอ็นจีโอที่ทำงานเรื่องการคุ้มครองเด็ก สิทธิเด็ก และการยุติการใช้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีโดยกลุ่มติดอาวุธ

CHILD SOLDIERS
INTERNATIONAL

